

Justitieutskottets betänkande

1982/83:33

om anslag till särskild polisverksamhet m. m. (prop. 1982/83:100 bil. 4, B 2, jämte motioner)

ANDRA HUVUDTITELN

Polisväsendet

Särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av brott mot rikets säkerhet m. m.

Regeringen har i proposition 1982/83:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) under punkt B 2 (s. 38) föreslagit riksdagen att till Särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av brott mot rikets säkerhet m. m. för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 127 707 000 kr.

Motioner

I motion 1982/83:1745 av Ingvar Eriksson m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändringar och i vissa fall skärpta regler vad gäller lagföring och beivrande av brott mot rikets säkerhet.

I motion 1982/83:1757 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås

1. att riksdagen hos regeringen hemställer att den del av säkerhetspolisens organisation som innebär registrering och rapportering av politisk verksamhet snarast upplöses.

2. att riksdagen hos regeringen hemställer om en parlamentarisk utredning, med alla fem riksdagspartierna företrädta, med uppdrag att granska säkerhetspolisens verksamhet.

Studiebesök

Under ärendets beredning har utskottet företagit ett studiebesök hos rikspolisstyrelsens säkerhetsavdelning. Därvid har bl. a. rikspolischefen och chefen för säkerhetsavdelningen lämnat upplysningar och svarat på frågor.

Utskottet

Regeringens anslagsframställning innebär en ökning av anslaget till den särskilda polisverksamheten från 124,6 milj. kr. för innevarande budgetår till 127,7 milj. kr. för budgetåret 1983/84.

I motion 1757 föreslås att riksdagen hos regeringen skall hemställa att den del av säkerhetspolisens organisation som innebär registrering och rapportering av politisk verksamhet snarast upplöses.

Under de senaste 12 åren har utskottet årligen behandlat motioner med likartade yrkanden som det nu framförda (se JuU 1981/82:38 p. 1). Vid varje tillfälle har yrkandena under stor politisk enighet avstyrkts av utskottet och avslagits av riksdagen. Utskottet vill särskilt hänvisa till sitt betänkande JuU 1979/80:3, där utskottet lämnade en ingående redovisning angående bl. a. den polisiära säkerhetspolisens organisation och verksamhet.

Enligt utskottets mening har det sedan motionsspörsmålet senast prövades inte inträffat någon omständighet som föranleder utskottet att göra annan bedömning än tidigare. Utskottet avstyrker därför bifall till motion 1757 i här behandlad del.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens medelsberäkning.

I motion 1757 begärs vidare en parlamentarisk utredning, med alla fem riksdagspartierna företrädna, för att granska säkerhetspolisens verksamhet.

Också yrkanden om översyn av säkerhetspolisens verksamhet har under senare år vid flera tillfällen, senast förra året, prövats av utskottet. Utskottet får härvidlag hänvisa till den utförliga behandlingen i betänkandet JuU 1979/80:3 och till ställningstagandena till översynsyrkanden i betänkandena JuU 1979/80:31, 1980/81:33 och 1981/82:38. Utskottet avstyrkte bifall till yrkandena och riksdagen följde utskottet.

De i utskottets tidigare betänkanden redovisade reformerna rörande säkerhetstjänstens organisation har nyligen genomförts och börjat tillämpas. Det i betänkandet 1981/82:38 nämnda översynsarbetet i fråga om personalkontrollkungörelsen (1969:446) befinner sig f. n. i sitt slutskede.

När utskottet tidigare avstyrkt bifall till föreliggande översynsyrkanden har det skett mot bakgrund av genomförda och förestående reformer av den polisiära säkerhetstjänstens verksamhet. Därvid har nämnts att juristkommissionen i fallet Bergling (se Ds Ju 1980:2) föreslagit att omorganisationen inom några år borde bli föremål för en förutsättningslös utvärdering.

Utskottet saknar anledning att nu göra annan bedömning än förra året vad gäller önskemålet om en utredning för att granska säkerhetspolisens verksamhet. Utskottet avstyrker därför bifall till yrkandet härom i motion 1757.

I motion 1745 hemställs att riksdagen hos regeringen skall begära förslag till ändringar och skärpningar i fråga om lagföring av brott mot rikets säkerhet. Motionärerna hävdar att det inom försvaret förekommer en oro inför främmande makters intresse för det svenska försvaret. Som en bakgrund till yrkandet anges att försvarsmakten av säkerhetsskäl kan se sig förhindrad att i spionerirättegångar lämna ut handlingar som skulle kunna bidra till att styrka en brottsmisstanke.

Motionärerna aktualiserar ett ämne som överbefälhavaren har tagit upp i en framställning till regeringen år 1982. Han pekar där på att den misstänkte har rätt att få del av bevismaterial, t. ex. förteckningar och kartor över försvarsanläggningar. Och härigenom, säger överbefälhavaren, kan den spionerimisstänkte uppnå just sådan kännedom om hemliga förhållanden som varit målet för hans verksamhet. Framställningen mynnar ut i en begäran om ändring i sekretesslagen (1980:100) eller rättegångsbalken. – Efter remissbehandling har överbefälhavarens framställning överlämnats till rättegångsutredningen (Ju 1977:06).

Motionsspörsmålet – som gäller frågor av stor betydelse för rikets säkerhet – är som framgår av den nu lämnade redovisningen redan uppmärksammat i regeringskansliet och övervägs f. n. av rättegångsutredningen. Någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen erfordras därför inte, och utskottet avstyrker bifall till motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *inriktningen av säkerhetspolisens verksamhet m. m.* att riksdagen avslår motion 1982/83:1757 i denna del (yrkande 1).
2. beträffande *medelsberäkningen* att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av brott mot rikets säkerhet m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 127 707 000 kr.,
3. beträffande *översyn av säkerhetspolisens verksamhet* att riksdagen avslår motion 1982/83:1757 i denna del (yrkande 2),
4. beträffande *lagföring av brott mot rikets säkerhet* att riksdagen avslår motion 1982/83:1745.

Stockholm den 26 april 1983

På justitieutskottets vägnar
BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Lisa Mattson (s), Eric Jönsson (s), Karin Söder (c), Arne Nygren (s), Helge Klöver (s), Arne Svensson (m), Karl-Gustaf Mathsson (s), Ulla-Britt Åbark (s), Sven Munke (m), Hans Petersson i Röstånga (fp), Lars-Erik Lövdén (s), Hans Göran Franck (s), Inger Wickzén (m) och Elving Andersson (c).

